



Edendada kolmandate riikide kodanike ja marginaliseerunud kogukondade lõimimist

- Tajutavad sotsiaalmajanduslikud lõhed keeleoskuse, vanuse ja tervisenäitajate lõikes.
- Märkimisväärne sooline ja rahvuspõhine segregatsioon tööturul, mis väljendub eriti palgalõhes ning töötuse ja hõive näitajates.
- Paralleelselt kahes keeles eksisteeriv haridussüsteem ei vasta enam ühiskonna vajadustele ja lapsevanemate ootustele. Üha suurem arv kooli ja lasteaedu on muutumas mitmekeelseks, kuna pered, kes räägivad eesti keelest erinevaid keeli, valivad eesti õppekeelega koolid ja lasteaedad. Seetõttu seisavad haridusasutused silmitsi mitmekeelse õppe uute väljakutsetega. Vene õppekeelega koolides ja lasteaedades tuleb suurendada eestikeelse aine- ja keeleõppe osakaalu.
- Eesti keelest erineva emakeelega õpilaste eesti keele oskus on jätkuvalt madal: vähem kui 61,4% vene õppekeelega põhikooli lõpetajatest valdab eesti keelt kesktasemel (B1), mis on oluliselt alla riikliku eesmärgi (90%). Paljud kesk- ja kutsehariduse lõpetanud ei valda eesti keelt piisavalt, et takistusteta jätkata hariduse omandamist või siseneda tööturule.
- Kiiresti on vaja tõsta ja parandada varajase keeleõppe kvaliteeti lasteaedades ja suurendada eestikeelse õppe- ja kasvatustöö mahtu, et perekonnad saaksid valida eesti õppekeelega põhikooli.
- Haridussüsteemi, sh mitteformaalse hariduse pakkujate, võimekus ei ole piisav, et aidata eesti keelt omandada piisaval tasemel. Puudu on kvalifitseeritud õpetajatest: 2019. aasta seisuga kõneles vene õppekeelega koolide 831 õpetajast eesti keelt emakeelena ainult 90 ja 43 oskas eesti keelt C1-tasemel. Kokku ei valda eesti keelt 84% vene õppekeelega koolide õpetajatest. Lisaks on puudus keelekoolitajatest, keeleõppe ja sihtkeelse aineõppe meetoodika koolitajatest ja õppematerjalidest.
- Suur hulk muu ema- või kodukeelega inimesi ei kasuta igapäevaselt eesti keelt, sest puudub keelekeskkond ja/või omandatud keeleoskused ei toeta suhtlemist.
- Regionaalsed lõhed ning keelekeskkondade segregatsioon. Venekeelsed elanikud on koondunud Ida-Virumaale ja Harjumaale (eelkõige Tallinna, Maardusse, Paldiskisse, Loksale), kus elatakse samades asulates, kuhu sisserändajana Teise maailmasõja järgsel nõukogude võimu perioodil elama saabuti. Taoline olukord takistab ühiskonnas eri kogukondade sidususe ja vastastikuste kontaktide teket.
- Teisest rahvusest isikud usaldavad riigi institutsioone vähem kui eestlased.
- Eestlaste ja teisest rahvusest inimeste ühise kommunikatsiooni- ja infovälja areng on ebapiisav.
- Teisest rahvusest inimesed osalevad eestlastest vähem kultuurielus, vabatahtlikus liikumises ja vabakonna organisatsioonides.
- Eestlaste piiratud lõimumisvalmidus ja vähene teadlikkus mitmekultuurilisusest ning strateegilise kommunikatsiooni puudumine selles valdkonnas.
- Kohanemist toetavate teenuste ebapiisavus või raskendatud ligipääs neile. See takistab uussisserändajate, aga ka tagasipöördujate, kohanemist ja edasist lõimimist, eriti teatud rändeliikide puhul (nt kaasärändavad pereliikmed, rahvusvahelise kaitse saajad).
- Kohalike omavalitsuste ning vabaühenduste vähene teadlikkus ja suutlikkus teisest rahvusest inimeste, sh uussisserändajate ja tagasipöördujate, kohanemist ja lõimimist efektiivselt toetada.



- Eesti keele õpe rändetaustaga ja muu emakeelega inimestele formaalharidussüsteemis (alusharidus, üldharidus, kutseõpe)
- Eesti keele õppe arendamine täiskasvanutele
 - keeleõppekeskkondade loomine;
 - keeletehnoloogia vahendite abil uute IT lahenduste loomine;
 - keeletugi erivajadustega inimestele;
 - eesti keele tasemeeksami arendus;
 - eesti keele kui teise keele õpetajate esmaõpe, ümberõpe ja täiendkoolitus;
 - metoodika ja õppevara;
 - kvaliteedihindamine.
- Kinnipeetavate lõimimine – kinnipeetavate riigikeele õpe A1- C1 tasemetel
- Mitte-eestlaste tööturu konkurentsivõime tõstmist toetavad tegevused ning sotsiaalmajanduslike lõhede vähendamine – töövahetusprogramm ja praktikaprogramm noortele
- Keeleõppe- ja lõimumiskoolitused, sh tegevused keele praktiseerimiseks, ning side riigiga (riigikaitse- ja kodanikuõpe)
- Kohanemisprogramm ja uussisserändajate nõustamine
- Avalikkuse teavitamine rände-, kohanemis- ja lõimumisteemadel
- Uussisserändajate, sh tagasipöördujate, kohanemise toetamine kohalikul tasandil
- Kogukondade vahelised kontaktid
 - avaliku sektori, sh spordi- ja kultuuriasutuste, võimekuse ja ärimudelite toetamine teenuste arendamisel ja pakkumisel
 - teisest rahvusest inimeste toetamine vabaühendustes

Kogukondade vahelised kontaktid

Avaliku sektori, sh spordi- ja kultuuriasutuste, võimekuse ja ärimudelite toetamine teenuste arendamisel ja pakkumisel. Teisest rahvusest inimeste toetamine vabaühendustes. Näiteks plaanitakse ellu viia järgmised tegevused:

- mentorite süsteemi loomine organisatsioonidele, kes tahavad kaasata erineva keele- ja kultuuritaustaga inimesi oma tegevustesse;
- spordi- ja kultuurisündmuste korraldamine, kuhu on kaasatud erinevad kogukonnad;
- sarnaste eesmärkide, kuid erineva töökeelega organisatsioonide (rahvusvähemuste kultuuriseltsid, külaseltsid, erinevad MTÜd jt) kokkuviiimine koostöötegevusteks, ühiste kokkupuutepunktide ja sotsiaalsete võrgustike tekke soodustamine, sektoriüleste koostööpartnerite võrgustike toimimise toetamine;
- tõlkimine, nt inglise ja vene keelde (eestikeelsed tarbetekstid - nt ürituste bukletid, kohalik info);
- rahvusvähemuste kultuuriseltside võimestamine teenuste, sh uussisserändajatele, tagasipöördujatele ja ajutistele viibijatele mõeldud teenuste, väljatöötamisel ja pakkumisel.

Uussisserändajate, sh tagasipöördujate, kohanemise toetamine kohalikul tasandil

Suurendatakse KOV-ide kohanemis- ja lõimumisteenusete arendamise ja pakkumise võimekust üle-eestiliselt. Näiteks plaanitakse ellu viia järgmised tegevused:

- erinevate teenuste pakkumise suutlikkuse suurendamine eesti keelest erineva emakeelega inimestele ja tagasipöördujatele, sh veebipõhiste, (mitmekeelsete) teenuste pakkumine ja info kajastamine KOV kodulehtedel, tugivõrgustike loomine ja toetamine, ametnike ja teenistujate oskuste arendamine lõimumisvaldkonnas, omavalitsuste-vahelise lõimumis- ja kohanemiskoostöö toetamine, nõustamisteenusete arendamine KOVides;
- roma mentorteenuse arendamine, avaliku, era- ja kolmanda sektori organisatsioonide teadlikkuse suurendamine romade kogukonnast, roma kogukonna liikmete võimestamine nende sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks;
- KOVide ja rahvusvähemuste kultuuriseltside koostöö suurendamine uussisserändajatele ja ajutistele viibijatele mõeldud teenuste arendamiseks ja pakkumiseks;
- koolitused (lõimumine, kohanemine ja mitmekesisus) KOVidele, mis hõlmavad töövarjupäevi, kogemuskohutumisi.



Eesti keele õppe arendamine

Näiteks plaanitakse ellu viia järgmised tegevused:

- täiskasvanute eesti keele õppe keskkondade loomine, sh keeleõppe korraldamiseks);
- keeletehnoloogia vahendite integreerimine keeleõppesse, sh keeletehnoloogia kasutamine keeletestides, keeletugi erivajadustega inimestele;
- täiskasvanute eesti keele oskuse hindamisvahendite arendamine (elektroonilised tasemeeksamid, sõeltestid);
- eesti keele kui teise keele õpetajate ja aineõpetajate koolitamine: õpetajate endi eesti keele oskuse toetamine ning valmisoleku tõstmine toetamaks õpilaste keeleoskuse arengut;
- täiskasvanute eesti keele õppe metoodika ja õppevara arendamine, pakutava keeleõppe kvaliteedi hindamine;
- alushariduses esma- ja täienduskoolitused (varajane keeleõpe), arendustegevused ja -projektid, haridusliku erivajadusega lapse keeleõpe, uuringud, piloteerimine;
- põhihariduses, üldkeskhariduses ja kutsehariduses:
- uussisserändajate ja muu kodukeelega õpilaste keeleõppe arendustegevused (keeleõppe kvaliteet, HEV-õpilase keeleõpe ja teenused, arendusprojektid, mitmekeelse õppe mudelid jms);
- eestikeelse aineõppe arendamine (LAK-õppeprotsess, mitmekultuurilise kooli mudelid, tugi koolivõrgu ümberkorraldustele jms), keeleõppeprojektid, arendustegevused põhihariduses;
- emakeeleõpe muu kodukeelega õppijatele (õppekorralduse süsteemi loomine, metoodika, koolitused ja koolitusvõimekuse loomine ülikooli, õppevara arendamine, formaal- ja mitteformaalõppe sidustamine);
- õpetajate ja koolipere koolitused keeleõppe metoodika ja didaktika, rände, mitmekultuurilisuse ja -keelsuse ning põhiõiguste teemadel;
- tõlketeenused ja muud tugiteenused koolidele, lasteaedadele ja kohalikele omavalitsustele, pakkumaks teenuseid nii muukeelsetele õppijatele kui ka nende vanematele;
- keeleõppe õppevaraarendus.

- Kogukondade vahelised kontaktid
 - Milliseid teenuseid tuleks arendada kogukondade vaheliste kontaktide edendamiseks?
 - Kuidas kaasata erinevaid osapooli kogukonnatöösse?
 - Kuidas toetada teisest rahvusest inimeste osalemist vabaühendustes?
- Uussisserändajate, sh tagasipöördujate, kohanemise toetamine kohalikul tasandil
 - Kuidas saaksid KOVID aidata kaasa kohanemisele ja lõimumisele?
 - Milliseid teenuseid tuleks pakkuda uussisserändajatele, sh tagasipöördujatele kohalikul tasandil?
 - Kuidas võimestada KOVE tegelema teisest rahvusest inimestega, pakkumaks teenuseid?
- Eesti keele õppe arendamine
 - Milliseid teenuseid (sihtrühmade vaates: õppija, KOV, tööandaja jne; teenuste vaates: keelekursused, õppematerjalid, nõustamine, hindamine, järelevalve jne) tuleks arendada, et aidata täiskasvanutel eesti keelt omandada?
 - Milline näeb välja tõhus täiskasvanute eesti keele kui teise keele õppe süsteem 5-10 aasta pärast?
 - Milline on tõhus keeleõpe formaalhariduses ja milliseid kitsaskohti on vaja lahendada?
 - Millised õppekorralduslikud meetmed ja arendused õppetöö sisus tagavad eduka haridusliku lõimumise, kvaliteetse keeleõppe ja võrdse kohtlemise?
 - Millised on arendamist vajavad pädevused koolis ja õpetajakoolitust tagavates ülikoolides?



Eesti
tuleviku heaks



Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

rahastatud
EL NextGenerationEU
poolt

